

آئونه شرايطي : هر يري ايجون
سنه لکي (۲۷۵) آلتی آيلنی
(۱۵۰) خارج ايجون سنه لکي
۳۲۵ غروشدور .

نسخه سی ۵ غروشدور .
ایک نسخه برآراده
(۱۰) غروشدور
سنه لکي ۵۲ عددور .

اداره خانه : باب عالی جاده سنده
رشید افندی خاتمه

اخطارات
آبونه بدلی پشیندر .

مسلكه موافق آثار مع المنونیه
قبول اولتور . درج ایدلین
یازیلر اعاده اولتاز .

الشیخ الاسلام

سر ۱۳۳۰ ♦♦♦ ۱ ♦♦♦ ۱

آدره س تبدیلنده آریجه
۵ غروش کوندرلمیدر .

مکتوبلرک امضاری واضح
واوقوناقلی اولمنی و آبونه
صره نومروسنی محتوی
بولونمنی لازمدر

ممالک اجنبیه ايجون آبونه
اولانلرک / آدرس لرینگ
فرانسجه یازلسی رجا اولتور .

یاره کوندردلکی زمان نهیه
دائر اولدینی ییلدیرلسی
رجا اولتور

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

صاحب و مدیر
اشرف ادیب

باش محرر
محمد عاکف

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

جلد ۲۲

۳۰ آغستوس ۱۳۳۹

نچشنبه

۱۷ محرم ۱۳۴۲

عدد ۵۵۶ - ۵۵۵

آنغلیقان کلیساسنه جواب

ترقیات رئالیفات اسلامیه هیئت علمیسی رئیس عالیسی شیخ عبدالعزیز یاروسه افندی حضرتنری طرفندره تألیف بربرورلوب شرعبه
دولت ملیسی طرفندره آنغلیقانه کلیسانه کوندردیلرک اوزره طبع ایللمکده اولانه یوایم:

تخمی فیلیزلندیرر ، یووتور ؛ شاید دوشدیکي محیط غیرمساعدا ایسه
یا بو تخمی بوسپوتون اولدورر ، یاخود جیلز وخسته لقلی برحاله
براقیر .

بوسیدن مسلمانلق بوتون احکام وتعلیماتنده مختلف محیطلرک
کرك روح ، کرك روحت اطوار وحالاتی اوزرنده کی نفوذ وفدرتی
اصلا نظر دقتدن دور طوتمامش ومسلمانلر ايجون « تقوی » ناميله
برحدود چیزمشدرکه اوده اخلاقی چیغرندن چیقاران ، میزان وجدانک
آنهکنی یوزان مؤثراته اوزاق طورمقدن باشقه برشی دکادر .

اسلام معتادی وجهله زمانلرک ، مکانلرک روح انسانی اوزرنده کی
تأثیرینی نظر دقته آلمشدی . صوکره بو دین مبینی کوندردن فاطر حکیم
علم ازیلسيله بیلپوردی که وجدانده انسانک ، حتی اعراض وجواهريله
بوتون کائناتک عینی در ؛ علی الدوام تحلل وترکب ایدر ؛ متصل
برطرفدن فنا بولور ، دیکر طرفدن وجود پذیر اولور ؛ سکونک ،
حرکتک ، اقامتک ، سفرك ، مختلف محیطلرک ، تدقیقلرک ، حادثات
حیاتیه نک روح بشر وروح بشرک اطواری اوزرنده بویوک تأثیرلری
وار ؛ تمایلاتی ، ازاداتی ، محاکاتی بو اختلافات ایله دیکشیر طورور .
أوت ، دون چیرکین کوردیکنی بوکون بکثیر ؛ مصرده ایکنرندیکي برمنظره دن

دیه اسلامک فضائلی

۷. وهدیه بشرینک دین اوروبادکی انقلاب فکریدن همان بیک
اسلامده کی موقعی سنه قدر اول ایدی که دین اسلام انسانک
حرکتلری ، عقلک حکملری ، حاصلی بوتون تصرفات بشری میزانه
چکن وزمانلرک عرفجه علمای اخلاق طرفندن « وجدان » ده نیلن
روحي اطواری وروحانی ملکاتی ییلدیرمشدی .

صوکره عرفک سینسی اولدینی وحالات روحیه نک تعدیل وتبدیلی
خصوصنده مؤثرات خارجیه نک استخفاف ایدیلامیه چک درجه لده
حکمی بولوندینی سنت محمدیه طرفندن میدان قونولدی . عرفک
سینسی اولمندن مقصد شودر : انسان اجدادنن رنک ، سیم ،
شائل ، سبس وسائر کی برچوق مادی اوصافه توارث ایتدیکي کی
حدت ، حلم ، عزت ، ذات ، کرم ، بخل کی دها برچوق معنوی
صفترلله اتصاف استعدادی ده ازنا انتقال ایدر .

ابویقندن کان بوملکانک برجوخی انسانه صاف برحاله ، یاخود
اضدادیه شابه دار اوله رق بکر . صوکره ، محیط مسئله سی کلیرکه
مساعدا ظهور ایتدیکي تقدیرده بوکامن قوتی میدان چیقاریر ، فطرنده کی

باشنه بریده ذوق طویار؛ طبیعیات و فلسفه او قد قدن سوکره اولجه حرمت ایندیکی شیلری استخفافه باشلار. انسانلردن اوله لری وارد که اخلاق سزلره دوشه قالغه محرماتی مباح کورمه یه، ناموس قیدنده اولامه یه، قولاً، فعلاً هر درلو رد ایلنده بولونمه یه آلیشوب کیدیورلر. حال بوکه بو اختلاطن اول کندیلری ایچون بویه برحرکتی عاریله رک اصلاً ارتکاب ایتزلردی.

شاید استعمار سببیتی قوللانان اوروپا لیلرک قوندقلری مملکتلرده استثمار ایتدکلری اقوامه قارشی تعقیب ایلدکلری حرکتی نظر دفته آلیسه ق کوروزرکه وجدان انسانی ناصیل طور دن طوره کچور و مکانک اختلافیه اونک حکملری ده نه قدر دکیشور!

اوت، انکیز وجدانه صاحب بر آدم ایسترونده ده، ایسترنه نده، ایسترنه مصرده اولسون، عینی آدمدره دکیشمز. لکن عجیبه اونک کندی وطنده ایکن صاحب اولدینی وجدانیله اوزرینه نفوذنی کردیکی وطور اقلرینی، حیوانلرینی، انسانلرینی استثمار ایچون قوندینی بومملکتلرده کی وجدانی بر میدر؟ برفرانسزک ماداغسقارده، یاخود مراکشده، یاخود جزایرده کی وجدانی کندی وطنک سینه سنده، کندی یوردینک کوبکسده اوطورورکن طاشیدینی وجدانک عینی میدر؟ مسلمان بر شرقی اوروپا حاملرینه کیدیور. اوراده هر طرفی جیپلاق، هیچ بریری اورتوله مش انسانلری ایلک دفعه کوروشنده توپلری اوربربور. لکن سوکره لری بو منظره یی اسکیمی قدر چیرکین ورمکدن باشقه کیت کیده آلیشور. حتی مسلمان کنج لردن اوله لرینه تصادف ایدیوررکه مملکتلرنده ایکن مأوف اولدقلری حیایی سوکره ده چیرکین بولیورلر، استخفاف ایدیورلر.

اوت، چوق دفعه لریکی راقلمه قونان انسانلرک حسی، فکری، حرکتی، وجدانی تمامیه اومحیطک رنگنه بویانیور و قطعی اولان بوتحول افراد بشر آره سنده آنجق سرعت و بطائت اعتباریه تخلف ایدرکه اوده یاشلرینه، تحصیلرینه، فکرلرینه، برده اسکیدن متصف اولدقلری سچایانک درجه زسوخته، دها سوکره ده یکی محیطده معروض اوله جقلری دکیشدیریحی اسبابه قارشی اتخاذ ایده جکلری و سببیط مقاومت کوره اولور.

مثلاً ژاپونلرله چینلر هجرت ایتدکلری مملکتلرده اک آغیر دکیشن ایکی امتدر. چونکه نریمه کیدرلرله جماعت حالده کیتدکدن باشقه انسانلرینی، دینلرینی، عادتلرینی، فکرلرینی، عنعنلرینی سوکره درجه ده قورورلر. ایشه اونلرک بوحالی او یکی طو پراقده روحلرینه سریان ایده جک بوتون معکوس یکیلکلره قارشی بر دیوار اولور. زمانک اختلافی یوزندن وجدانلرک تحلیلنه اک واضح بر دلیل وارسه شودرکه قاولکلر بوکون هر هانکی بر پروتستانه اذا ایتیمی

اصلاً ایسته منزل. حالبوکه مذهب اشتری کرک لوترک ایام ظهورنده، کرک اوندن برچوق زمانلر سوکره پروتستانلری دیری دیری یاقارلردی و بو زواللر کونا کون اشکنجه لر آلتنده قیوراندجه اونه کیلر کيفلردن غشی اولورلردی. اعتراف جرم ایچون پاپاسک حضورینه چقان قادین، یاخود قیز، باباسی، یاخود قوجه سی، یاخود قرده شی حقه نه جناب مسیحه تقریه و اونک رضاسی، غفرانی جلیه وسیله بیلردی. هم وبره جکی خبرلر یوزندن بچاره لرک اوغرایه جنی عاقبتی ده کسیدرمن دکلدی.

دین اسلامی کوندن حکیم ذوالجلال روح بشر ایچون بر حال اوزره قرار امکانی بولونمادیغنی و حکملری، حرکتلری طارتمه یه، خیر ایله شری، نفع ایله ضرری آیرمه یه یالکر باشنه وجدان کافیدر، اداسنده بولونمق انسان ایچون دیکر لرینی آلتا تمقن و کندی مقصدینی کیزله مکدن باشقه برشی اولمادیغنی علم ازیلسیه بیلوردی. بوسیدندرکه بوتون حرکات و سکناسنده الهی کندیسنه مراقب کورمه ین واک خفیف محاوره لرینه، اک کیزلی تصورلرینه قدر اللهک مطلع اوله جغه یقینی اولیانلر ایچون امکان خلاص بولونه مایه جغنی پیغمبرلرینک لسانیه مسلمانلره تبلیغ ایتدی. اسلام مؤمنلره شونی ده بیلدیردی که کیمسه نک وجدانی مراقبه آلتنده بولوندورمق، کیمسه یی محاسبه یه جکمک حقنی الله ذوالجلال کندیسنن باشقه سنه تودیع ایتمش دکلدی؛ زیرا لطیف و خیر، سمیع و بصیر آنجق اودر. آرتیق اونک حق ایله حکم ایدر عادل برحاکم اولدیغنه یقینی بولونان بر نفس ایچون بو خصوصده جزع و فزع امکانی وار میدر؟

اسلامک واجباتدن بری ده انسان مراقبه آلتنده بولوندیغنی اصلاً خاطر دن جیقار مایه رق کوچی بندیکی قدر الهی آگمق و نظر الهمیدن غافل اولوب ده وجدانک یا کلش بر حکم ویرمسنه و میل و اراده سنک خیر و حق دن اوزاقلاشمسنه میدان بر اقامقدر.

ایشته اسلام بوتون اخلاقی خسته لقلری شفایاب ایدن بو یادک، بو تحطرك دوامنی تأمین مقصدیه درکه کتب دینه ده بیلدیریلن مختلف و قتلرده الله ایچون ادای صلاتی مسلمانلره امر ایتدی. کورورسکزکه تجارتنه، صنعتنه، یاخود اکلنجه سنه دالهرق الهی اونوتدقلری بر آنده مناره لردن «نمازه قوشوک، فلاحه قوشوک! الله هرشیدن بو یو کدر. اللهمدن باشقه معبود یوقدر.» ندالریله مؤذنلر کندیلرینی ارشاد ایدر. بوندن باشقه اسلام انسانلرک درلو درلو دعالرله جناب حقه تضرعده بولونملری و مرهانی بر ایشه باشلارکن اسم الهی یاد ایتلری ایچون ترغیده بولونمشدر بناء علیه هر حرکتک باشلانجنده مسلمانلرک شعار ی «بسم الله الرحمن الرحیم» در. سوکره، اسلام اوطورورکن ده، قالفارکن ده، یاتارکن ده الهی آگملری انسانلردن ایسته یور.

اطلاعه یقینی در . ایشته بو یقیندرکه غیظ ، حسد ، کین ، سوء نیت ، عبادالہی استحقار ، حقیر یرہ سوءظن کی کیزلی قباحتردن مسلمانی منع ایدر . ایشته بو یقیندرکہ ارکیکلہ محرمیری آراسندہ آشیلمار بر دیوار کسپیلیر ، حق چوق دفعہلر اونی نامحرمیریندہ تجاوزاتدن البقویار . اوت ، اللہک علمنہ ، اطلاعہ یقینی اولان مختیاران بشر بو حقیقی بیلیرلر . بیلیمینلرسہ ، وجدانلرینک محاسبہ سنی نفسلرینہ بر اقییرلر . و بوتون حرکتلریندہ یکی فلسفہ کتابلریلہ امثالی اترلردن طوبلا دقلری شیلرہ دایاندیلرکہ هیچ بری ظنندن ایلری کچوبدہ یقین افادہ ایتیمور . بیلمدیلرکہ ظن حقیقتدن ذرہ قدر مستغنی قیلہ مازہ قرآن بویله لرینہ یاقلا شمعقدن مسلمانلری تحذیر ایدیور . (فاعرض عن من تولى عن ذکرنا ولم يرد الا الحياة الدنيا ذلك مبلغهم من العلم ان ربك هو اعلم بمن ضل عن سبيله وهو اعلم بمن اهتدى - سورة نجم . ۱) خلاصہ بر وجدان کہ یوقاردن بری کوروندیکی وجہلہ تحولہ ، تبدلہ ، متانتہ ، ضعفہ معروضدر ؛ هیچ بر زمان اونی اصلاح ایچون مادی تعالیہ دایانمق ممکن اولہ ماز . بویله بر وجدانک استنادایدہ بیلہ جکی آنجق ایکی رکن وارددرکہ بری حقیقی بر مجاہدہ نفس ، دیکریدہ اللہک ہرشیئی بیلدیکنہ یقیندر . نیتہ کیم (وما یعذب عن ربك من مثقال ذرة في الارض ولا في السماء - سورة يونس) ۱۲ آیت جلیلہ سنک مصداقیدہ بونی مؤید بولونیور .

۸. اسو ملک شمول دھوتی
افندیمزک بوتون انسانلرہ بشیر و نذیر
اولہرق کلدیکنی و کیندیسنک خاتم الانبیا
و المرسلین اولدیغنی بیلدیرییور . لکن
اسلامک دشمنلری اودین مینہ بر یغین شائبہلر اساندندہ وعصرلرک ، اقلیملرک اختلافیلہ دیکشوب طوران احتیاجات بشرہ کافی کلہمیہ جکی ادعا سندنہ چوق ایلری کیتدیلر . و بو بیان قرآنینک واقعہ مطابق ، یاخود عقل ایچون اثباتی ممکن حقایقندن اولدیغنی قبولہ اصلا یا ناشادیلر . بونکدہ سببی آشاغیدہ بویله یہ جکمز وجہلہ دین اسلامک کهنی بیلیملری و تبلیغ ایتدیکی امہات احکامک تفاصیلہ شرایعک کلیات و اصولی حقندہ جہل تام ایچندہ بولونملریدر .

اسلامی تدقیق ایتدکری ایچون صایورلرکہ بو دین قرآن و سنت ایلہ منصوص احکام مجموعہ سندن باشقہ برشی دکلدز ؛ یاخود صدر

۱ [قرآنمزدہ آرقہ سنی دونوبدہ حیات دنیاہہ باشقہ سنی ایستہ مہینلردن یوزکی چویر . ایشته اولرک علمی بورایہ قدر وارہ بیلور . سنک اللہک یوقی ، شہسز کوستزدیکی یولدن صابانی ہرکسندن ایی اوبیلیر . اویولہہ یورویہ نی دہ ہرکسندن ایی ینہ اوبیلیر .

۲ [نہ یردہ ، نہ کوکدہ ذرہ آغیرلغنجہ برشی ربکک احاطہ سندن قورتولہ ماز .

خاضی اسلام وجدان انسانی رجال دینک تحکملرتدن و ادیان ستارہ نک برحق اولہرق کندیلرینہ بخش ایتدیکی حجرلردن ناصیل قورتاردیسہ ینہ او وجدانی آلا بیلدیکنہ بوش بر اقلیمسوی و شاید اکیلرسہ طوعشرہ لہ حق ، بوزولورسہ اصلاح ایدہ جک ، آزارسہ بولہ کثیرہ جک ، ضعیف دوشرسہ قوتلندیرہ جک بر واسطہ نک ققدانی یوزندن اوغرایانجی و خیم طاقتلردن دہ اولہ جہ قورتاردی . اوت ، اسلام وجدان انسانینک تدبیر و ارادہ سنی هیچ بر زمان اللہدن نزیہ ، اللہدن عادل ، اللہدن اکل اولسنہ امکان متصور اولہ میان مخلوقاتک یرینہ بر اقامی . بالعکس نہ یردہ اولسہ کز او سزکلمہ برابرور . اللہ بوتونہ ایشترکریلری کوریریور . ۱۰ [آیت جلیلہ سیلہ خطاب ایتدیکی افراد عبادینک مراقبہ و محاسبہ سنی حکمت اریلہ سنی ایجابی اولہرق او حکیم و عالم کندی ذات کبریاسنہ تخصیص بویوردی . بوسیدن دینک تبلیغ ایتدیکی حقیقتلرہ یقینی اولان بر مسلمانک اللہی آگہنی و اونی کیزلی ، آشکار بوتون ایشلہ دکلرینہ مطلع بیلیمسی کندی ایچون اک بویوک برقوہ زاجرہ اولدقدن باشقہ روحنک اک بویوک مربیسی ، وجداننک دہ اک بویوک مصاحی دیمکدر . صوکرہ ، انسانى ضلالدن ، مناہیدن منع ایچون یالکیز باشنہ وجدان کافیدر ؛ تربیہ وارکن دہ ادیانک تحذیرینہ ، یاخود تبشیرینہ حاجت قالماز . طرزندہ عصر حاضرک ہنوز پیشمہ مش بر چوق کنجلی طرفندن ایلری سورولن ملاحظہلر باشند باشہ خطادر . روح بشرک حالانہ وقوفی اولانلر و اونک طوردن طورہ کچمسندنہ کی اسرارہی ، کونا کون تقلباتہ اوغرامسندنہ کی اسبابی ادراک ایدنلر قطعاً بویلہ برشی سوزیلزلرہ استناد ایتدیکی رکن اللہک مراقبہ سنی آلتندہ اولدیغنی بیلوب اوندن حیا ایتیمکدن عبارت بولونان بر تربیہ دن باشقہ ہانکی تربیہ درکہ انسانی فاسد میللرندن ، سفیل ہوسلرندن ایلقومق خصوص سندنہ کفایت کوستربیلسون . شہہ یوقدرکہ بوقدر معاسز بر سوزی یاروح انسانینک اطوارندن خبری اولیان غافل ، یاخود مراقبہ الہیہ قیودندن صییر یلق ایستہ ین مغفل سویلر .

بونلر اوکیسہ لردرکہ : ظنومدہ ، بردہ نفسلرینک آرزوسندنہ باشقہ برشی اتباع ایتزلر . — ہوساتنی طونوبدہ کنبسہ معبرہ ایمین کیمسہ نک ہالنی کوریریور . ۲۰ [

غیر مسلم اقوام آردسندنہ آلہ بیلدیکنہ یا بیلدقدن باشقہ بونلری تقلید یوزندن جہلہ مسلمین ایچندہ صوقولش ردائلہ فارشی مسلمانی صیانت ایدر بر قوت وارسہ اودہ سینہ سندنہ کیزلیدیکی اسرارہ خالقنک

۱ [و ہومکم ایما کنتم واللہ بما تعملون بصیر . - سورة حدید .
۲ [ان یقبون الا الظن وما تہوی الانفس - سورة نجم . - افرأیت من اتخذ الہہ ہواہ - سورة جاسیہ .

اسلامده کی مجتهدل طرفدن استنباط ایدیش مسائل فقهیه نك هیئت عمومی سیدر . بوتون دعوالری ایسه شوندن عبارت :

« زمانلر دیکشیدی ، نسللر تعاقب ایتدی ، عقل بشر خاطره ، خیاله کلیه جك قدر کنیش مسافله آلدی . بناء علیه کمال وضوح ایله کوروله مه مکه برابر فاصیل هر جسم ذی حیات تحول و تحفظ قانونیه توفیقاً علی الدوام دیکشیورسه بوتون شون حیاتیه و اطوار فکریه ، بوتون اشکال معاملات اورتقیه تبعاً بر جوق دفعه ل دیکشیدی طوری . شو سویل دیکمز مثاللر مناقشه ایدیه میه جك قدر آتیق و قطعی ایکن نه در مسلمانلرک حالی که اسکی به باغلانوب قالیورلده زمان ایله برابر یورو میورلر ؟ قرآنلرینه ، نبیلرینک سنتنه ، سلفلرینک راینه صیم صیقی صاریشلر . بوندن بیک بو قدر ییل اول کوچیه حالنده یاشایان امتلره او یغون کله جك احکامک حالا امکان تطبیقنده اصرار ایدیلور . حال بوکه آرده زمان ، مکان ، علم ، فکر اعتباریه مناسبت اولادیکی کی حیات مدنیه نك بوتون شعباتنده ، ایجاداتنده ، معاملاتنده ، تصرفاتنده طایان طابانه مخالفت وار . خصوصیه الکتریک و بخار قوتلری استخدام ایدیلرک بویوک بویوک شرکتلر طرفدن ده میر یوللری دوشندکدن ، قوجه قوجه قوبرقلر قورولدقندن ، یرک یوزندن ، ایچندن ، کورورلرک اوزرندن ، دکرلرک ، نهرلرک آلتندن ترملر ، ترامویلر کچرلدکدن صوکره »

ایشته بونلر اسلامک ماهیتنی تدقیق ایتمه مش ، کتابی افسانه تلقی ایتیش آداملرک سوزیدرکه بوتون حکملری ظنونندن باشقه برشینه استناد ایتیمور . لکن اودین مینک اسرارینه وقوفی اولانلر بیلرکه حیات قانیه و باقیه نك دینی هریکی سعادتک شیرازه سیدر . کندیسنه خاص اولان قابلیتله ، کلیات تشریه یله ، طرز سیاستله یکی بر دینه احتیاج بر اقادینی کی ذاتاً دائره شمولی خارجنده هیچ بر قانون اوله ماز .

ابن القیم دییورکه : « رسالت محمدیه نك اصلاً تخصیص قبول ایتمز ایکی عمومی و ایردیز : بری او رسول معظمک کندیلرینه مرسل بولودینی انسانلره نسبتله اولان عموم ؛ دیکری ده بو انسانلرک اصول و فروع دینه عائد بوتون احتیاجلرینه نسبتله اولان عمومدر . بناء علیه اونب معظمک رسالتی کافیدر ، و ایدر ، عامدر ؛ باشقه برشینه حاجت بر اقااز . و رسالتک شوسویلدیکمز ایکی جهتده عام اولدینی اثبات ایتدیکه ایمان نام اوله ماز . هانکی مکلف اولورسه اولسون شمول رسالتدن قور توله مایه جنی کی امتک کرک علم ، کرک عمل اعتباریه محتاج اولدینی حق و حقیقت اواعندن هیچ بری ایچون شریعتدن خارج قالمق امکانی تصور ایدیه مز . ایتنه خلوتک ، او یقوتک ، او طورمه نك ، قالمه نك ، یه نك ، ایچمه نك ، ایچمه نك ، حقیقه نك ، سفرك ، اقامتک ، سکوتک ، کلامک ، عزلتک ، اختلاطک ، ثروتک ، فقرک ، صحتک ، مرضک آداسیله حیانه عائد بوتون احکامی بیلدیردی ... کندیلرینه معبود بالحق اولیه اکل بر تعریف ایله تصویر ایتدی که آرتیق اونی اوصاف کمال و نعوت جلالی ایچنده کوزلریله کورمشه دوندیلر . صوکره ، انبیای سالفه ایله امتلرینی وآرملرنده جریان ایدن بوتون وقایعی بر صورته نقل ایتدی که عاداتا برابر یاشامش کی اولدیلر . کیزلی ، آشکار ، قدر خیر یوللری وارسه

اولیه اوزون بویلو تفصیل ایلدی که کندیسندن اول هیچ بر پیغمبر ایتنه او تفصیلاتی ویرمه مشدی . کذلک حربک حیللرینه ، دشمنله قارشلاشمه لره ، ظفره کیده جک یوللره دائر او قدر ایچمه شیلر آکلاتدی که مسلمانلر بونلری بحق او کره نوبده تمامیه تطبیق ایتیش اولسه ییدیلر ، قارشولرینه هیچ بر دشمن خبیقه مازدی ... نفسک احواله ، اوصافنه ، دسایسنه ، سرازرنه عائد اولیه خبرلر و یردی که آرتیق باشقه معلوماته حاجت قالمادی . صوکره ، امور معیشت حقنده اولیه ارشاداتی کورولدی که مقتضایه توفیق حرکت ایتسه لردی دنیالری اک بویوک بر مقیاسده معمور اولوردی .

« حاصلی کندیلرینه دنیایه ، عقایه عائد خبرک ، سعادتک کافه سی کتیردی . واللهدن باشقه سنه اولان بوتون احتیاجلرینی کسیدی ، بیتیردی ... بناء علیه عالم کندیسندن ده اکل بر شریعت کله پن شرع متکاملی حقنده و اکسیکدر ، خارجدن اقتباس اولونه جق بر سیاستله اکاله محتاجدر . » ظننده بولونمق فاصیل قابل اولور ؟ بوتون بونلرک سببی اسرار شریعتک بویله بر ظنی بسله یلره خفی قالمسی وادرا کدن نصیلری آز اولمیسیدر .. »

ینه ابن القیم دییورکه : « بونی ایجاب ایدن سبب شریعتک حقیقتنی بیلیمک و اونی وقوعاته تطبیق ایتیمک خصوصتده کی نقیصه در . ولی الامر اولانلر بو حالی کورونجه مصالح عالمک انتظامنی تأمین ایدیه جک اداری قانونلر وجوده کتیردیلر . اونلرک شریعتده کی نقصیری ایله بونلرک احداث ایتدکلری موضوعات اداریه لری یوزندن اوزون شرلر ، کنیش فسادلر میدان آلدی . ایش چیغرنندن چیقتی . تلاقیسی متعذر اولدی ... شبهه یوقدر که پیغمبرلری کوندرمکدن ، کتابلری ایندیرمکدن مراد الهی بشرک عدل ایچنده یاشاماسیدر ... بناء علیه هانکی طریق ایله حقتک نشانه لری بلیر ، دلیللری قائم اولور ، جبری طوغارسه اللهک شرعی ، دینی ، رضایی ، امری او طریق اولور . ذاتاً جناب حق عدلک طریقلری ، دلیللری ، نشانه لری بزئوعه حصر ایتمشده اوندن ده ا متین ، ده ا آتیق اولان دیکر طریقلری ابطال ایتمش دکل که . بالعکس تشریع ایتدیکی طریقلردن مقصود الهیسی عدل و حقتک اقامه سندن و خلقک عدالت ایچنده یاشامسندن عبارت اولدینی بیلدیر یور . او حالده حقتک میدانه چیقمسنی ، مقضای عدلک بیلیمسنی هانکی طریق تأمین ایدرسه اونک موجبیه حکم واجب اولور . ذاتاً بوتون بو طریقلر و سائل واسبابدن عبارتدر که مقصود اولان کندیلری دکل ، غایتلریدر بر شریعت کامله حقنده بونک خلاقی ظن اولونه ماز . کذلک سیاست عادلانه شریعت کامله یه مخالفدر ، دینه میز . بالعکس بویله بر سیاست اجزای شریعتدن بر جزءدر . آدینه سیاست دینیلیمسی بر امر اصطلاحیدر . یوقسه یالکز باشنه عدل دینیلیمکی کی شرعه

و مطالعه دعوت ایدلکله یعنی وظیفه علمیه مک ایفایه بی مجبور ایتمکزه ، ابراز بیوردیغکز توجهاک ابدال ایدلش اولدیغی ده قید ایدرک تشکر ایتمه مساعده کزی رجا ایدرم . بو مقاله ایله رؤیت هلاله متعلق مطالعاتی نشر ایدیورم . یالکزی بویه بر مسئله علمیه ده لازم و ممکن اولان استقصاری محتوی مطالعاته جرائد یومیه بالطبع متحمل اولدیغدن موضوعک الک متباز نقطه لرینی اشارله اکتفا ایتمک ایستیورم . بو نقاطک بالخاصه جهت شرعیه عائد اولانلری حقنده متخصص ذوات علیه نک بیان فکر ایللری رجا ایلدیگمی ده بورایه علاوه ایدیورم .

رمضان وعید فطرک ایتینده منصوص اولان حکم ، هلالک رؤیتی اولدیغی جهته هیئتشناسان متقدمه من هلالک امکان رؤیتی مسئله سیله یک چوق مشغول اولمشلر و بویاده کی تجرب لری نک نتایجی بعض مقادیر هیئیه ربط ایلشدر . بومسئله یی ایکنجی عصر هجریدن سکزنجی عصره قدر اشکال متعاقبه متکامله دن کچیرنلرک باشایجه لری فراری ابن طارک ، ابن حبش الحاسب ، ابن یونس ، محمد موسی بن الحواری ، ابوالعباس التبریزی ، ابن شاطر کی هیئتشناسان اسلامیه ایله بالخاصه سمرقند مدرسه هیئیه سیدر . سمرقند مدرسه سنک ارکان اربعه عالییه سی اولان غیاث الدین جمشید ، الغیاث ، قاضی زاده رومی ، علی قوشچی دن صکره بوتون اقطار اسلامیه ده بو مسئله ایله مشغول اوله جق نه رمؤسسه تأسیس ایدلش ، نه ده بر هیئتشناس ظهور ایلشدر . بونلرک اورتیه قویقلری حکم علمی یی اکلایه بیلیمک وتطبیق ایدم بیلیمک قدرتی کوسترین ذوات بیه یک نادر ظهور ایتشدر . کرچه سمرقند مدرسه سنک ایکی عصر صکره اصول اعشاری مختصری (تقی الدین) کی بر عالم هیئتی من ظهور ایتش ، وطوبخانه اوستدر کی تپلرک برنده بر مؤسسه رصد تأسیس ایلش ایسه ده سحاب تیره ایله چوریلش بر کجه نک نمای سیاهند شعشعه نثار اولان برق کی پارلامسی ایله سوغسی بر اولمش و درت سنک زمان مساعیسنده بر چوق شیلر یایمغه موفق اولان بوداهی احتمالک رؤیت هلال ایله اوغراشمغه وقت بیه بوله مامشدر . کاشکی تقی الدین یی در خاطر ایتامش اولسه ایدم . بونام نه وقت یادمدن کچرسه درین بر حس انفعال ایله ماضیمه بر غیظ اوله رق صوات ایتمک ایسترم .

هر نه ایسه ، بزم شمدیلک قبول وتطبیق ایلدیگمز اصول بو کونکی فزیک رصدخانه لرینک تجارب عمومی سنه استناداً اجرا ایلدیگمز اوفق بر تعدیل ایله سمرقند مدرسه هیئیه سنک قبول ایلدیگی اصولدن بشقه برشی دکلدر . بواصولک ده بسیط ودها اساسی برشکله تبدیلی لزومه قائل ایسه کده بر چوق تجارب مقیاس الضیائی Photométrique اجرایی ایجاب ایدیورک رصدخانه الیوم بوکی تجاربده بولوناجق وسائطه مالک دکلدر .

داخل اولور . علیه الصلوة والسلام ایتدیغز تهمتدن طولایی حبس ایتش و جزا ویرمشدی . چونکه متهمک اوزرنده اماره لر کورمشدی . بر متهمک اورتله یی قاریشدر مقله ، اولره کیرمکله ، مکرر سرقلرده بولونقله اشتها رینی بیلدیگی حالده سیلانی تخلیه ایدن ، یاخود کندیسنه عین تکلیف ایدن و « ایکی شاهد عدل اولمادجقه ، یاخود اختیاریه اقرار جرم ایتدکجه کندیسنی طوته مام . » دین آدامک بوسوزی سیاست شرعیه مخالفدر ...

« عمر بن الخطابک میخانه یی یاقسی وایچه قاپانه رق خلقه کورومدیکی ابیجون سعد بن وقاصک قصرینه آتش ویرمسی بر سیاست شرعیه ایدی . »

رؤیت هلال مسئله سی

رمضان ابتداسنده تحدث ایدن و بکونه قدر دوام ایلن رؤیت هلال مسئله سی افکار عمومی یی خیلی دن خیلی به اشغال ایلدی . استانبول و اناتولی مطبوعاتنده بعض ذوات طرفدن مهم یازیلر یازلدی کورولدی . . . افتا هیئت عالییه سی بر محله ثابت اولان هلالک تلغرافله هر طرفه تشیلنی تجویز ایتدی . الحاصل اوزرنده ایچه حرکت فکریه اجرا ایدلش ، کونک مهم مسئله دینییه شکلی آلمش اولدی . بکن رمضانک هلالی حقنده کی نبوت شرعی حسابات هیئیه تطابق ایلشمش اولدیغنک شیوعی اوزرینه توحید افکار محررلرندن عمر رضا یک مسئله به مداخله ایلهمزی ، فکر وقناعتلریمک اورتیه قونمسی تکلیف ایتشدی . بونک اوزرینه مسئله نک کرک جهت علمیه سی و کرک جهت شرعیه سی حقنده کی مطالعاتی بر مقاله به درج ایتش وتوحیدم کوندرمشدیم . مساعده اولدیغی درجه ده اختصار ایدلش اولسنه رغماً بر از اوزونجه دوشمی طولایسیله مقاله نک اوج درت نسخه به درجی ضروری اولدیغی آکلاشیلش و مطالعات علیه یی حاوی برکاک بر قاج نسخه به تقریقی ایسه تنسیب ایتامشدم ، و ایجاب ایدن تفصیلاتک علاوه سیله اولجه ترتیب ایتش اولدیغم صرف علمی رؤیت هلال نوطنه تذیل ایدمک رستاله شکنده طبع ایتدیرمکی مناسب کورمشدیم . اخیراً منتسبین علیه دن ت ، ط امضاسیله آقشام غزته سنده نام عاجزی به خطاباً بر آجیق مکتوب نشر ایلدی . مکتوبده نبوت هلالک حکم هیئتی ایله اولسی حقنده تشبثاتده بولنامزلومی تکلیف و درمیان ایدیلیوردی . بومالده و نبوت هلال حقنده کی انتظامسزلفه بر نهایت ویرایی تمیزی حاوی بر قاج خصوصی مکتوب دخی آلمشدم . بوتون بواحوال قاریشسنده مقاله نک تفریخی تسریع ایلک لازم کلدی . هیچ بر علاوه وتنقیصه اوغراشمسزین حال سابقیه نشر ایدیورم . یالکزی بکونه قدر مسئله مزه عائد اولقی اوزره تحدث ایتش خصوصیات حقنده بر قاج سطرلق ذیل علاوه ایدم جکم .

— عمر رضا یک ایتدی به —

(توحید افکارده) « بوم شک » عنوانی مقاله عالی لرینی او قودم . شرع ایله علمک ملتف اولدیغی و هر زمان عامه مسلمینک علاقه دار بولدیغی بر مسئله مهمه نک تقابلی قالدیره رق ساحه تدقیق و مناقشه به قویورسکزه اول امرده وظیفه اعتباریه بی هر کسدن زیاده علاقه دار ایدم جکی طبعی بولنان بومسئله یی اورتایه قویماکزه و بویاده بیان فکر